

Az Üst tó

Narnia történetének utolsó korszakában messze nyugaton, a Lámpás tisztáson is túl, a nagy vízesésen innen, élt egy majom. Annyira vén volt, hogy senki sem emlékezett, mikor költözött arra a vidékre. Agyafúrtabb, csúfabb, ráncosabb állatot el sem tudsz képzelni. Egy hatalmas fa erős karjai közé épített, ágakból összetákolt, levelekkel bélelt házikóban tanyázott. Fondornak hívták. Az erdőnek abban a részében kevés beszélő állat, ember vagy törpe élt, Fondor egyetlen barátja a szomszédságában lakó szamár, Gubanc volt. Legalábbis mindketten azt állították: barátok, ám a valóságban Gubanc sokkal inkább Fondor rabszolgája volt, mint barátja. Ha lementek a folyóhoz, Fondor töltötte meg vízzel a jókora bőrtömlőket, de Gubanc volt az, aki hazacipelte. Ha szükségük volt valamire a

folyón túl fekvő városból, Gubanc baktatott oda, hátán üres kosarakkal és tért vissza megpakolva. A vásárolt finomságok legjavát Fondor habzsolta fel, mondván:

- Tudod, Gubanc, én nem eszem füvet meg bogáncsol, de valamivel csak jól kell laknom.

Erre Gubanc mindig azt válaszolta:

- Persze, Fondor, persze. Igazad van.

Gubanc soha nem panaszkodott, tudta, Fondor jóval okosabb nála, úgy érezte, igazán rendes tőle, hogy egyáltalán barátkozik vele. Ha néha-néha mégis vitatkozni próbált, Fondor mindig letorkollta:

- Hidd el, Gubanc, én mindenhez jobban értek, mint te. Tudod, nem vagy valami lángész.

És Gubanc mindig így válaszolt:

- Igaz, Fondor, tökéletesen igazad van. Nem vagyok valami lángész - sóhajtott és tette, amit Fondor mondott.

Még valamikor az év elején egy reggel együtt sétálgattak az Üst tó partján. E hatalmas tó Narnia nyugati csücskében, meredek sziklafalak tövében fekszik. Egyik oldalán végénincs mennydörgéssel ömlik bele a nagy

vízesés, a másikon Narnia fő folyama zúdul ki belőle. A zuhatag állandó mozgásban tartja a vizet, a tó táncol, habzik, pezseg, bugyborékol, mintha forrna, ezért is kapta az Üst tó nevet. Kora tavasszal a legvirgoncabb, amikor megolvadnak Narnián túl a nyugati vadonban meredező hegyek hósípkái, s felhizlalják az ölükben eredő nagy folyó forrását. A két állat nézte a zubogó vizet. Fondor egyszer csak sötét, csupasz ujjával mutatott valamit.

- Nézd! Mi az?

- Mi mi? - kérdezte Gubanc.

- Az a sárga valami, ami most szánkázott le a vízesésen. Látod? Ott van megint, ott úszik. Ki kell derítenünk, mi az.

- Muszáj?

- Persze, hogy muszáj! - mondta Fondor el-lentmondást nem tűrő hangon. - Talán hasznát vesszük. Légy oly jó, ugorj be a vízbe és halászd ki nekem!

- Ugorjak bele? - Gubanc hosszú füle meg-rándult.

- Különben hogy szedhetnénk ki? - kérdezte a majom.

- De... de - nyögte a csacsi - nem lenne jobb, ha *te* mennél be érte? Végül is te vagy kíváncsi rá, én azért nem annyira. Meg ugye kezed van. Legalább olyan jól meg tudod fogni a dolgokat, mint az emberek vagy a törpék. Én a patámmal sután bánok az ilyesmivel.

- Nahát, Gubanc! - sóhajtott Fondor. - Soha

nem gondoltam volna, hogy ilyesmit mondasz. *Rólad* soha nem gondoltam volna.

- Miért, mi rosszat mondtam? - a szamár igen alázatosan beszélt, mert látta, mélyen megbántotta a majmot. - Úgy értettem...

- Azt akarod, hogy én menjek be a vízbe - válaszolt Fondor fájdalmasan. - Mintha nem tudnád nagyon jól, mennyire védtelen és gyenge a majmok mellkasa, mennyire könnyen megfáznak! De jól van. Bemegyek én, habár már így is vacogok ebben a kegyetlen szélben. Sebaj, bemegyek! De talán ez lesz a vesztem. És akkor majd sajnálkozhatasz! - Fondor úgy beszélt, mint aki mindjárt elsírja magát.

- Jaj, kérlek, ne, kérlek, ne, kérlek, ne! - kiáltotta-bőgte a szamár. - Nem így gondoltam, hidd el, nem így! Ostoba, oktalan állat vagyok, nem tudok egyszerre több dolgot észben tartani! Megfeledkeztem a gyenge mellkasodról. Hát persze, bemegyek én! Eszedbe ne jusson, hogy bemássz a vízbe! Ígérd meg, hogy nem teszel ilyet!

Fondor meg is ígérte, Gubanc négy patája pedig kipi-kopp kopogott a köves parton,

amint megkerülte a tavat, hogy alkalmas helyet találjon a vízbegázoláshoz. A hidegtől eltekintve sem volt tréfadolog bemászni a habzó, örvénylő tóba. Gubanc jó darabig reszketve állt a parton, nem akaródzott elindulnia. Ám ekkor Fondor megszólalt a háta mögött:

- Jól van, kihalászom én.

Gubanc persze nyomban rávágta:

- Nem, nem. Megígérted. Már megyek is!
- és ment.

Hatalmas hullám csapott a képébe, szája, szeme tele lett vízzel, semmit sem látott. Pár pillanatra a víz alá merült, s amikor újra felbukkant, egész máshol találta magát. Hirtelen örvény kapta el, forgott, forgott egyre gyorsabban és gyorsabban, éppen a zuhatag alá sodródott. Roppant erővel zúdult rá a víz és a felszín alá lökte, de annyira mélyre, hogy úgy érezte, nem tart ki a levegője addig, amíg újra feltornázza magát. Amikor felbukkant és végre sikerült a lebegő valami közelébe evickélnie, az elsodródott tőle, a vízesés alá került és lemerült a tó fenekére. Amikor megint felbukkant, messzebb volt, mint valaha.

Gubanc egész testét zúzódások borították. Végül a jeges víztől dermedten, halott fáradtan sikerült a fogával elkapnia. Botladozott vele kifelé, igyekezett magasra tartani, de mellső patái minduntalan belegabalyodtak, mert az a valami akkora volt, mint egy kandallószőnyeg pluszban súlyos, hideg és nyálkás.

Ledobta Fondor elé aztán csak állt csöpögve, reszketve s levegő után kapkodott. Ám a majom pillantásra sem méltatta, nem kérdezte meg, hogy van. Egyre csak ugrált a valami körül, tapogatta, fogdosta, szétterítette, szaglászta. Gonosz fény villant a szemében s így szólt:

- Ez egy oroszlánbőr.

- Iá, iá - igazán? - lihegett Gubanc.

- De vajon... vajon... vajon... - morfondírozott Fondor, s látszott, rettenetesen töri a fejét.

- Vajon ki ölte meg szegény oroszánt? - kérdezte végül Gubanc. - El kellene ásnunk. Te-messük el.

- Ugyan, nem beszélő oroszán volt - legyintett Fondor. - Emiatt igazán nem kell aggódnod. A vízesésen túl, a nyugati vadonban nem

élnék beszélő állatok. Ez csak egy ostoba, vad oroszlán bőre.

Ebben egyébként igaza volt. Több hónappal korábban egy vadász lőtte le s nyúzta meg az oroszlánt valahol fent a nyugati vadonban. Ám ez a történet szempontjából lényegtelen.

- Akkor is, Fondor - erősködött Gubanc -, ha csak egy ostoba, vad oroszlán bőre, nem kellene mégis tisztességgel eltemetnünk? Hiszen mindegyik oroszlán, hogy is mondjam csak, nemes vad. A tudodki miatt. Nincs igazam?

- Verd ki a fejedből ezeket a buta gondolatokat, Gubanc! - förmedt rá Fondor. - Tudod jól, a gondolkodás nem erős oldalad. Ebből a bőrből finom, meleg télikabátot készítünk neked.

- Nem, ezt nem szeretném - rázta a fejét a szamár. - Az úgy nézne ki, mintha... Szóval, a többi állat azt hinné, hogy én... Mindegy, úgy érzem, ezt nem...

- Mit locsogsz összevissza? - kérdezte Fondor, s közben vadul vakaródzott.

- Szerintem tiszteletlenség lenne a nagy oroszlánal, Aslannal szemben, ha egy ma-

gamfajta egyszerű szamár oroszlánbőrben parádézna - mondta Gubanc.

- Jaj, ne akadékoskodj már! - csattant fel Fondor. - Mit tudhat egy magadfajta szamár az efféle dolgokról? Nem vagy az elme bajnoka. Miért nem bízod rám a gondolkodást? Miért nem bánysz velem úgy, ahogy én bánok veled? Te sem hiszed rólam, hogy mindent tudok. Nyilvánvaló, bizonyos dolgokhoz jobban értesz, mint én. Ezért is hagytam, hogy bemenj a tóba, tudtam, azt biztosan jobban csinálod, mint én. De miért nem engeded át nekem a terepet, amikor olyasmiről van szó, amihez én értek, s te nem? Hát nekem soha, semmit nem szabad? Légy igazságos! Egyszer te, egyszer én.

- Jó, persze, persze, ilyen értelemben igazad van... - motyogta Gubanc.

- Tudod mit? - mondta Fondor.- Trappolj le fürgén a folyó mentén Vásárlakba, nézd meg, árulnak-e narancsot vagy banánt.

- Jaj Fondor! Annyira fáradt vagyok!

- Persze, de fázol és csurom vizes lettél. Át kell melegedned. Hidd el, jót fog tenni egy kis

ügetés. Egyébként is, ma van piacnap Vásárlakban.

Gubanc erre nem mondhatott mást, mint-hogy persze, elmegy.

Fondor, amint magára maradt, hol két lábbon, hol négykézláb visszacsoszogott a fájához. Makogva, vigyorogva lódította fel magát ágról ágra kis kalyibájáig. Előkotort valami tűt, cérnát meg egy jókora ollót. Okos majom volt, varrni is megtanult a törpéktől. Szájába vette a cérnagombolyagot - vastag fonál volt, inkább

spárga, mint cérna - pofája úgy kidudorodott, mintha óriáskaramellát szopogatna. A tűt két ajka közé fogta, az ollót pedig a bal mancsába vette. Így mászott le a fáról és cammogott vissza az orozlánbőrhöz. Ott aztán leguggolt és munkához látott.

Azonnal látta, a bőr hátrésze hosszú lenne Gubancnak, a nyakrésze viszont rövid. Ezért a hátrészből kivágott egy jókora darabot, abból lesz a hosszú gallér Gubanc hosszú nyakára. Levágta az orozlánfejet, s a gallért a fej és a vállak közé erősítette. Zsinórokat illesztett a bőr mindkét oldalára, hogy össze lehessen kötni Gubanc mellkasa és hasa alatt. Néha-néha madár szállt el a feje fölött. Ilyenkor Fondor aggodalmasan fölneézett és abbahagyta a munkát. Nem akarta, hogy meglássák, miben mesterkedik. De egyik madár sem a beszélő fajtából való volt, így aztán nem tudta volna elmondani, amit látott.

Gubanc késő délután tért vissza. Nem trapolt, vánszorgott.

- Nem volt narancs - sóhajtotta. - És banán sem volt. Viszont minden eröm elhagyott.

Ezzel lefeküdt.

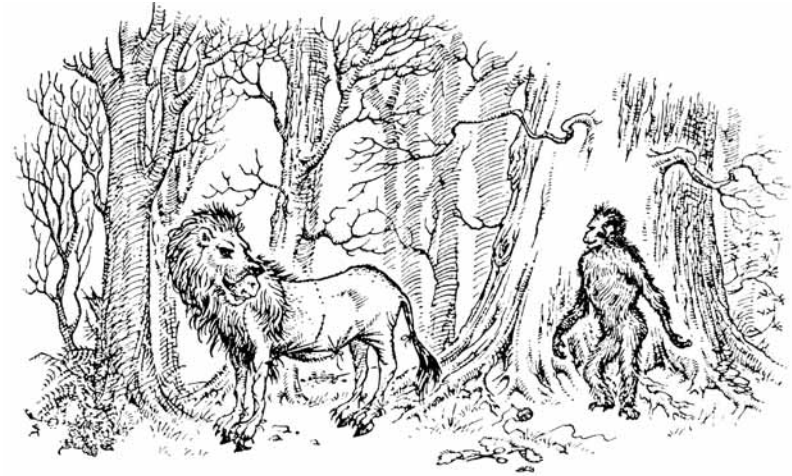
- Gyere, próbáld fel a gyönyörű, új oroszlánbőr kabátodat! - hívta Fondor.

- Hagyjuk most azt az ócska bőrt. Majd reggel felpróbálom. Most fáradt vagyok hozzá.

- Hát, ez igazán nem szép tőled, Gubanc - mondta Fondor. - Ha te fáradt vagy, mit szólnak én? Míg te vidáman lekocogtál a völgybe, én egész nap varrtam, hogy elkészüljek a kabátoddal. A kezem már annyira reszket, hogy alig bírom fogni az ollót. De te meg se köszönöd, pillantásra se méltatod a kabátot, egyáltalán nem érdekel, hogy... hogy...

- Drága Fondorom! - kiáltott Gubanc és azonnal talpra ugrott. - Bocsáss meg, gorombán viselkedtem! Hát persze, boldogan fölpróbálom! Nagyon csinosnak látszik! Kérlek, terítsd rám azonnal!

- Akkor állj nyugodtan - mondta a majom. Nagy nehezen tudta csak megemelni a bőrt, de végül sok huzavona, lihegés és fújtatás után ráborította a számárra. Megkötötte Gubanc hasa alatt, a lábakat hozzákötötte Gubanc lábaihoz, a farkat pedig Gubanc farkához. Az oroszlánfej nyitott száján át jóko-

ra rész látszott a csacsi pofájából és szürke orrából. Aki már látott valódi oroszlánt, egy pillanatig sem lehetett volna megtéveszteni. Ám aki még nem találkozott oroszlánnal, az oroszlánbőrbe bújó szamarat akár össze is tévesztheti vele, feltéve, ha nem megy a közélébe és a fény sem túl erős, ha Gubanc nem iázik és nem kopog a patája.

- Remekül mutatsz, remekül - lelkesedett a majom. - Ha meglátna valaki, azt hinné, Aslan vagy, a nagy oroszlán.

- Az borzasztó lenne - hebegett a csacsi.

- Ugyan, dehogy! Mindenki azt tenné, amit parancsolsz.

- De én nem akarok parancsolni!

- Képzeld csak el, mennyi jót tehetnénk - mondta Fondor. - Persze én lennék a tanácsadó. Kieszelnék mindenféle okos parancsot. És akkor mindenkinek engedelmeskednie kellene, még a királynak is. Végre rendbe raknánk a dolgokat Narniában.

- Miért? Hát nincsenek rendben? - kérdezte a szamár.

- Micsoda? - kiáltott meglepetten a majom.

- Hogy lennének rendben? Amikor még narancsot és banánt se lehet kapni!

- Na jó, de nem sokan, sőt szerintem rajtad kívül senki sem akar ilyen gyümölcsöt venni.

- Aztán itt van a cukor... - folytatta Fondor.

- Hm, igaz. Cukorból tényleg lehetne egy kicsit több...

- Akkor ezt megbeszéltük - szögezte le a majom. - Úgy teszel, mintha te volnál Aslan, én pedig majd súgok, hogy mit mondj.

- Nem, nem, nem - motyogta riadtan Gubanc. - Ez szörnyű, ne is beszéljünk róla! Nem szabad, Fondor. Lehet, hogy nem vagyok valami okos, de ennyit azért én is tudok. Mi történne, ha megjelenne az igazi Aslan?

- Gondolom, megdicsérne - mondta Fondor. - Sőt, lehet, hogy az oroszlánbórt is szándékosan küldte! Nekünk kell rendbe hoznunk a dolgokat. Egyébként pedig ő soha nem bukkan fel. Legalábbis manapság már nem.

Ebben a pillanatban hatalmas mennydörgés csattant a fejük fölött, a föld is beleremegett. Egyensúlyukat veszítve mindketten arcra zuhantak.

- Na tessék - lihegte Gubanc, amint levegőhöz jutott. - Ez jel volt, intő jel! Tudtam, hogy rémesen gonosz, amit teszünk! Azonnal szedd le rólam ezt az átkozott bőrt!

- Dehogy, dehogy - felelt a majom, akinek igen gyorsan forgott az agya. - Ez éppen az ellenkezőjét jelenti. Pont azt akartam mondani, ha a valódi Aslannak - ahogy nevezed - tényleg ez a szándéka velünk, biztos küld egy jó nagy mennydörgést és földrengést. De mielőtt kimondhattam volna, megkaptuk a jelet. Ezekután *muszáj* megtenned, Gubanc. Nagyon kérlek, ne vitatkozz velem! Tudod jól, nem értesz az effajta dolgokhoz. Mit tudhat egy szamár az égi jelekről?